

FOGARAS ÉS VIDÉKE

Társadalmi, szépirodalmi és közgazdasági hetilap.

Előfizetési ár:
Helyben házhoz hordva, vidékre postán küldve:
Egész évre 8 Kor., félévre 4 K., 1/4 évre 2 K.
Egyes szám ára 16 fillér.

Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Thierfeld D. könyvkereskedése.

A hirdetések díját jutányosan számítjuk.
Nyílt tér: soronkint 20 fill.
Hirdetések és Nyílt tér díja előre fizetendő.
Kéziratokat nem adunk vissza.

Utóhangok.

Az április 30-iki választás óta barátaim és elvtársaim közül számosan sziveskedtek felkeresni soraikkal, amelyekben egyuttal tájékoztattak az ottani, főleg a képviselőválasztással kapcsolatos helyzetről és közállapotokról. Ezekből, valamint a „Fogaras és Vidéke” című lapunkból merítve információt két dologra vonatkozólag szándékozom megjegyzéseimet megtenni, a melyek jól tudom, hogy lényegileg egy alaptól származnak s a melyek engem is közelről érintenek.

Az egyik az, amelynek lapunk mult heti számában kifejezést is adott, hogy t. i. a legközelebbi képviselőválasztás annyira megbontotta a község társadalmának harmoniáját, hogy több évnek a kitartó munkájára lesz szükség, amíg az okozott sok keserűséget polgáraink elfeledik. A másik, amely hirt szintén baráti kézből vettem, de a fővárosi sajtó egyike-másika is hozza, hogy a legközelebbi vármegyei gyűlésen szász

és román nemzetiségű polgártársaink a főispánnak bizalmat akarnak szavazni.

Hát mondhatom, hogy nagyon sajnálom, miszerint a békés együttműködés megzavartatott. De nyugodt lelkiismerettel állithatom, hogy ennek oka és okozója én nem vagyok, sőt állithatom, hogy nem én vagyok.

Első perctől kezdve, úgy programbeszédemben, mint többszöri felszólalásomban nagy nyomatékkal hangsúlyoztam az együttműködésnek, az egyetértésnek, a testvériességnek szükségességét. Ismételten hangsúlyoztam azt, hogy elválaszthatnak nemzetiségi, felekezeti, társadalmi osztálykülömbések, de van egy közös oltárunk, ahol egyesülnünk kell, egyé forrott szívvel és lélekkel kell imádkoznunk mindannyiunknak a kik ezen a magyar földön születünk és élünk, — s ez a hazaszeretet szent oltára.

Ott, a magyarságnak eme végvárában erős nemzeti érzésnek kell kidomborodnia, de ez nem zárja ki egyálta-

lán, hogy szász és román nemzetiségű polgártársaink és véreink ne érvényesüljenek és ne boldoguljanak. Egyenlő jogok és egyenlő kötelezettségek, egyenlő szeretete a mindnyájunkkal közös édes anyaföldnek.

Egyetértés és testvériesség! Hiszen régi igazság, hogy: concordia parvae res crescunt, discordia maximae dilabuntur. Csak egyetértés növeli a kicsiny dolgokat is, egyenletlenség a legnagyobbat is tönkre teszi. De ez ott Fogarason több mint régi igazság, ott — a mindennapi kenyér.

Hiszem és tudom, hogy román és szász polgártársaink legjobbjainak lelkét ezek az eszmék áthatották volt.

Itt ismételten idézem azokat a szép és hazafias szavakat, amelyeket egyik ottani beszédemben már idéztem s amelyeket Macaveiu vikárius ur intézett hozzám, hogy „én román pap vagyok, jó és hü román, de vagyok oly jó hazafi s igaz polgára magyar hazámnak, mint bárki más.” Igenis, ilyen érzel-

T Á R C A.

FEHÉR ÁKÁC.

Fehér ákác nyílik újra . . .
Kábit, bódít édes illat,
Vágyó emlék minden szirma
Szemem boldog multba pillant.

Ugy elnézem. S visszazálok
E kis fehér virágokkal
Ti hozzátok, régi álnok:
S szívem sejtelmesen dobban.

Haj, utolsó tavaszom ez!
Fehér ákác, ha nyílsz újra,
— Engem senki meg nem könyez, —
Borulj te a sirhalmomra!

Szántó Viktória.

A kurucok csizmái.

— A „Fogaras és Vidéke” számára —
Irtá: Gagyí Jenő.

A Radvánszky levéltár megsürgült papirosai közt van (a sok száz közt) egy igen

érdekes levél is, Gálffy Mózes székely hadnagy írta valamikor kétszáz esztendeje Radvánszky János uramnak, a nagyságos fejedelem kincstárnokának. Lássuk, mily ügyben.

* * *

Hatalma tetőpontján állt II. Rákóczy Ferenc. Hadait uralta egész Magyarország s az ő nevében hamvadtak az örökös tartományok szomszédos falvai is. Vak Bottyán, Ocskay, Balogh Ádám már a császárt vadászták a saját területén, az oláh kurucok a ráccokat zaklatták; a pásztortüzek mellett daliás legények táncoltak a Csinom Palkó nótáján s büszkén hirdették világgá, hogy patyolat a kuruc, gyöngy a felesége, sőt még a csizmájokról is annyi szépet tudtak regélni, hogy az árva labanc egész magán sem látott annyi érdemest. Ez a nóta a csizmáról azonban nemcsak a labancokat keserítette, a székely kurucok is a hajokat tépték tőle. Mert Erdélyben is kuruc világ volt már; a székely fővárosban Marosvásárhelyt fejedelemmé választották Rákóczyt és sergesen siettek zászlói alá a Tököli ellen harcolt

hősök. Teleki Mihály uram, az álnok kopac, Zernesten aludta örök álmát, vele végeztek a Tököli tatárai és Cserey Mihály nem volt még fő királybíró, hogy elhiggyék neki, hogy minden rossz Magyarországból jön Erdélyre. Lám Gálffy Mózes is, aki Zernestnél először indítványozta, hogy „legjobb lesz hazamenni, nincs itt szükség ránk”, most mint a nyikómenti székelyek hadnagya ütné a németet, ha találkozónék vele. Csakhogy az jónak látta a várakba zárkozni, oda pedig okos ember nem ugrál, ahol a másikat kőfal, őt meg csak a levegő védi.

Az a bizonyos nóta a gyönggyel fűzött csizmáról épen Gálffy uramékat bosszantotta legjobban, mert hogy az ő csizmájok semmivel sem volt fűzve, elsősorban azért, mert a csapat nagyrésze részletekben elhagyta már a csizmáját, mire a bányavárosok alá vergődött. A hadnagy már egy párszor megsürgette a nagyságos fejedelem kincstárnokánál azt a bizonyos pénzt, amiből csizmát vásárolnának, de a kincstárnok uram — úgy látszik — nem tartja olyan sürgősnek a

Sirolin

Emeli az étvágyat és a testet, megszünteti a köhögést, váladékot, éjjeli izzadást.

Tüdőbetegségek, hurutok, számar-köhögés, skrofalozis, influenza

ellen számtalan tanár és orvos által naponta ajánlva.

Mint hogy értéktelen utáztatásokat is kínálnak, kérjen mindenkor „Roche” eredeti csomagolást.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svájc).

„Roche”

Kapható orvosai rendeléseire a gyógyszerárban. — Ára Svájcban 4.— korona

meknek kell uralkodnia a szivekben és lelkekben. Bocsstelen az és gaz, aki önzésből és önérdékből konkolyt igyekszik hinteni a különböző nemzetiségek közt és ámitó hazug jelszavakkal félrevezetni törekszik a jóhiszemű népet.

Egyenesen öngyilkosságot követett el ott, szász és román polgártársainkkal, politikai és közgazdasági szempontból vett öngyilkosságot az, aki őket erőnek erejével, avagy ravasz fondorlatokkal, ellenség évé akarják tenni, a magyar állami eszmének és politikának!

Ily gondolatoktól áthatva, nem mentem hát én oda ellenségeskedést szítani, a békétlenség és gyűlölet magvát szétosztorni, amint azt hazug módon, gonosz célzatossággal terjesztették, hanem hívására és egyhangú jelölésére az odavaló függetlenségi pártnak és utasítására pártom vezérének Kossuth Ferencnek, elmentem, hogy hirdessem szerény tehetőséggel, de igaz meggyőződéssel és nagy jóakarattal a hazaszeretet igéit és a függetlenségi eszméket s elveket.

Miért és hogyan bontatott meg tehát a békés, együttműködés, a társadalom harmoniája és ki volt ennek az oka és okozója, — erre akarok még rámutatni, nem személyeskedve, hanem a tények erejével, amely tények kérelhetetlen logikája elől kitérés nincs és nem lehet.

Megérkezvén Fogarasra, elsőnek a főispán urát tisztelgettem. A főispán ur ezen legelső találkozásunk alkalmával, április 19-én a legnagyobb határozottsággal kijelentette s biztosított arról,

hogy Mikszáth Kálmán nem képviselőjelölt, hogy a választókerületben nem jelölik, de különben maga Mikszáth Kálmán tudatta őt, hogy a fogarasi mandátumra nem reflektál és ugyanekkor a főispán ur többünk jelenlétében midőn ezeket kijelentette, csak annyit mondott még, hogy „in petto“ van egy, illetve két alkotmánypárti jelölt is.

Gondolom másnap, vagy harmadnap visszaadván a látogatást a főispán ur, lakásomon többek jelenlétében motu proprio kijelentette és ígérte, hogy amennyiben nemcsak a függetlenségi párt, hanem a koalizált pártok s így az alkotmánypárt részéről is hivatalos jelöltként leszek megnevezve, főleg szász nemzetiségű barátait rábirja, hogy én mellettem legyenek, mert az ő célja, bár maga — ugymond — alkotmánypárti, mindenképp az, hogy a románok ne győzzenek és nemzetiségi ne legyen.

Köztudomású ott, hogy az időközben Gagyi pártelnök ur vezetése mellett a fővárosban járt küldöttség magával hozta a hivatalos iratot, hogy a koalizált pártok hivatalos jelöltje kizárólag én vagyok s ezen okmányt Darányi miniszter ur ő exellenciája, mint az alkotmánypárt vezére, szintén aláírta. Ekkor immár harmadizbeni találkozásunkkor többek jelenlétében és hallatára a főispán ur egyenesen becsületszavára fogadta, hogy engem erkölcsileg támogatni fog, evégből a főszolgabírákat behívja és a szász nemzetiségűeket is animálni fogja. Ez történt négy nappal a választás előtt, többek

jelenlétében. Erről ugyanakkor a lakásom előtt álló százakra és százakra menő közönség örömrivalgással vett tudomást és éljenezve kísérte haza a főispánt lakásomról. És mi történt másnap?

Derült égből lecsapott a villám. Felléptették Mikszáth Kálmánt, aki Balla Károly lelkész ur előtt kijelentette maga is, szóval és személyesen, hogy a mandátumra nem reflektál. És kik léptették fel? A főispán ur legbizalmasabb hivei, élükön saját fiával, a közjegyzővel. És megválasztatták azokkal a szászokkal, akiknek támogatását a főispán ur nékem megígérte és azoknak a románoknak félrevezetésével, akiket a főispán ur leakarta törni. És megválasztották éppen annak a magyarságnak a letörésével, amelyért a főispán ur annyira verte a mellét. Az eszközökről, a főispáni hivatalos pressióról, a választási váltókról, amelyeket néhány félrevezetett, de azóta bizonyára kiábrándult polgártársunk keservesen fog sajogni — nem is beszélek.

Hát már most kérdelem a józan, becsületes és elfogulatlan közvéleményt ott, ki zavarta meg a békét, ki dulta fel a nyugalmat; ki járt el nyíltan, őszintén, jóhiszeműen és következetesen, ki volt az, aki szelet vetett?

Én és a függetlenségi párt, avagy a főispán ur a legszükebb gárdájával?

És ha már most ezek után a tények után a vármegyei gyűlés mégis bizalmat akar szavazni a főispán urnak, akkor már igazán nem tudom hogy mit szóljak.

Lehet. A főispán ur legyőzött ápr.

dolgot. Hátha elesnek a legények, mire a pénz megérkezik? mi lesz akkor a pénzzel, ha nem kell már csizma?

A Maros lassan folyik aranyfővényes ágyában, az Érchegeység teteje még vereslik a bucsuzó napsugártól, de a tábornüzek már égnék. A nyársakon serceg a hus s közben politizálnak a vitézek.

Hallod-é dockás — szól egy kajlabajuszu kancsal a csapat egyetlen gyergyóijához, aki féldínyaalaku kalapjában kavicsokon számlálgatja, hogy hány napi járóföldre van a falujától! — hallod-é dockás, fenét ér ez a békesség.

Békesség?! Bomolj meg, hiszen őt seb van már rajtam.

Hátha tizenöt van is, csak békesség-e. Hát kivel verekedünk? Néha ha hoz az ördög egypár németet, az is lovon van, mire neki esnek, már alig látszik úgy elszalad. Akinek van valamije, az mind kuruc, azt nem szabad bántani, még a bocskoros oláh is a Temest rontja a fejedelem hadában. A

szász meg bezárkozik a városokba, onnan ki nem csalogatod, ott kockázik a labanccal a boros hordókon, mi meg itt nekihajolhatunk a Marosnak, ha szomjazunk.

Csak nagyon neki ne hasalj, mert még lenyeled a talián kuruzslót a csodakenőcsével, amely mindenkit megvéd mindentől, csak a gazdáját hagyta a vízbenyuvadni.

Vesztett volna az is inkább otthon, huszan osztottunk a tiz polturás ködmönén, ugy, hogy semmim sem maradt, pedig most is fáj a fejem, ugy megcsapott, mikor a marosba vetettük.

Hej! hej! a háborúság! azok voltak idők, mikor a magyar urak udvarházaira ütöttünk, ott volt aztán hazavinni való; vagy ha egy betévedt magyarországi csapatot megnyomtunk, egész életére elég volt az embernek, amit egyről leszedett.

Hát szedd elé most, ha az elég volt! mért jársz mezitláb?

A kancsal káromkodott valamit, a gyergyói meg végre kisütötte, hogy épen 8 napi

járóföldre van hazulról, ha a hidat még fel nem égették.

Bizony abban az időben a háborúságot úgy értették, hogy akkor a székely meg a magyar egymást üti, a szász meg kacag hozzá; békesség az, ha közösen ütnek egy harmadikat, a németet vagy törököt; a szász akkor is kacagott, végre a háborúra készülés volt az, ha a fejedelem egy kicsit megkopasztotta a szászt, akkor a többi kacagott. S még mondja valaki, hogy az állami élet nem kedélyes.

Közben a pecsenye megsült, egy kis hazai fenyőviz is került elő, a hangulat kezd emelkedni, a fiatalabbja rákezd a magyarországi nótát, hogy milyen a kuruc, de a torkukon akad, olyat ordít rájuk a hadnagy: „Elhallgass avval a csizmával, míg jó dolgod van.“ Avval szomorúan nézi a balcsizmája oldalán tátongó hasadékot. Te kajla, — szól a kancsalhoz — te tudsz ugy-é csizmát foltozni?

Hogy tudok-e? ha csak ugy tudnék,

FERENCZ JOZSEF KESERÜVIZ

AZ EGYEDÜL ELISMERT KELLEMEZSÉZŐ TERMÉSZETES HASHAJTÓSZER.

30-án a képviselőválasztáson; meglehet, hogy a vármegyei gyűlésen is kiváló polgári és államférfiúi erénye jutalmául, tündöklő bizalmat fog néki szavazni a többség. De szabadjon erre legalább is alkalmaznom a nagy klasszikus német költő szavait: „Stimmenmerheit ist nicht des Rechtes Probe.“ A szótöbbség nem próbaköve az igazságnak. Az igazságot el lehet nyomni, el lehet fojtani, de csak ideig, óráig; mert miként az a hegyi patak, amelynek folyása elé lerakodik homok, szenny, gaz, — mégis csak előtör az igazság.

Hát csak hadd jöjjön a ragyogó polgári erények fénylő jutalma a közbizalom, a főispán ur méltóságos színe elé! Jönni fog, mert jönnie kell — az igazság is!

Dr. Halász László.

Városi közgyűlés.

Fogaras város képviselőtestülete f. hó 23-án d. u. 3 órakor rendkívüli közgyűlést tartott.

Rég nem volt ilyen érdekes gyűlés és mégis sajnálattal kellett tapasztalnuunk, hogy a város atyái nem valami élénk érdeklődést tanúsítottak.

Van a városi képviselőtestületben 40 képviselő és 10 szavazattal bíró elöljáró, összesen 50, s ebből alig 22-en jelentek meg tehát a többség nem érdeklődik eléggé a közügyek iránt s így aztán nagyon könnyen megtörténik, hogy egyes klikkek, vagy pláne egyes személyek teljesen magán érdekü ügyei a közérdeket háttérbe szorítják s a saját érdekeiket tolják előre.

A közgyűlésen részt vett lapunk felelős szerkesztője is.

A közgyűlés lefolyásáról részletes tudó-

mint az enyedi felcsér sebet varrni, rég a vízbe ugrottam volna.

Fenyővízbe, — morog rá a gyergyói.

A hadnagy oda sem hallgat, csak bámul a tűzbe és gondolkodik. Milyen más a magyarországi kuruc; lovon jár, kincset érő ruhában, üti a németet, ők pedig itt toprongyosan témferegnek a Maros körül, hogy őrizzék e fehérvári császáriakat, hogy meg ne ugorjanak, amíg a rendes kuruc had eljön. Nincs az egész csapatnak egy pár ép csizmája, pedig nemsokára jön a tél. Rabolni nem szabad, pénz nincs. A nagy gondtól aludni sem tud szegény árva feje, nézi a csillagokat s találgatja melyik lehet az övé s mikor fut le. Végre felkel, megkeresi a tűznél hortyogó kancsát, életet rugdal belé, s aztán hosszan tanácskozik vele, kitudja miről. Csakhogy éjfélkor már a kancsal csendesen nekivág az éjszakába a hegyeknek egy fiatal legénnyel. Lábán a hadnagy csizmája; megelégedetten nézegeti az elszakatt ruhadarabot s csak annyit mond a társának: „szeretném látni hadnagy uramat, mikor behág az első tövisbe. Én már patkót verethetnék a talpamra, úgy megvastagodott ezeken a köveken.

II.

Mig a kancsal fiatal társával szapora léptekkel távolodott a tábornól, más oldalon

sitásunkat a következőkben bocsájtjuk nyilvánosságra:

Jakócs Sámuel nyug. csendőr járás őrmester, mint helyettesített tanácsbeli és rendőrfőnök az 1886. évi XXII.-ik t. c. 85. §-ában előírt hivatalos esküt a képviselőtestület előtt ünnepélyesen letette és a bele helyezett bizalmat megköszönve igérte, hogy jövőben is igyekezni fog azt kiérdemelni és mindenkivel szemben igazságosan eljárni.

A gyűlés megéljenzte a derék rendőrfőnököt.

Dr. Darányi Ignác földmívelésügyi m. kir. minisztert a képviselőtestület f. évi ápr. hó 12-én egyhangu lelkesedéssel táviratilag üdvözölte volt — mint városunk diszpolgárát — abból az alkalomból, hogy a jelenlegi kormányának szintén tagja.

Ezen megemlékezést a Miniszter ur Ö. Excellentiája hálással megköszönte.

Intézkedett a képviselő testület, hogy az állatvásártéren a marhajárlatok kiállítására szolgáló épület csarnok berendezési költségei a vásártartásra jogosult ev. ref. egyház községeitől behajtatassanak.

Gyulafehérvári születésű, budapesti lakos Ziehn Józsefné szül. Polit. Terézia gyógyíthatlan elmebetegnek, Fogaras községi illetőségét törvényes támpontok hiánya miatt megtagadta.

Kálbor községnek megengedte a képviselő testület, hogy a holt Olt mellett elterülő ugynevezett „Haupt“-féle saját tulajdonát képező tagjához, — miután a tagosításnál nem lett gondoskodva kellőleg a hozzájáró ut kihasításáról — a fogarasi község tulajdonát képező Csigolyás területen keresztül évi 20 kor. bér mellett közlekedhessék.

Az esküdtek 1907. évre érvényes alap-lajstromának összeiró bizottságába a képviselő testület ifj. Novák János képviselő testületi tagot küldötte ki.

Több oldalról felmerülő panaszok folytán előterjesztett, hogy a korcsmák és

vendéglőkben a felszolgáló női személyzet (pincérnők) tiltassanak ki, illetve ilyenek alkalmazása meg ne engedessék, mert az ifjuságnak erkölcsi és anyagi romlására vezet.

Több felszólalás után a képviselő testület egyelőre nem tartotta szükségét ily szigorú intézkedések megtételének és elhatározta, hogy egyelőre az ellenőrzés szigorubban gyakoroltassék.

Az „Országos Katholikus Tanítói Árvaház“ alapja javára egyszer s mindenkorra 20 koronát megszavazott adományul.

Hosszabb vita fejlődött ki a Lawu tennis tér ügyében.

A Fogarason nem régen megalakult Lawu tennis egyesület ugyanis azon kérvénnyel járult a képviselő testület elé, hogy a „Papirmalom“ közvagyonot képező nyári mulató hely területén az ott levő játéktér — mivel azt úgy sem használja senki sem mire, csak a dudva növi be — a tennis pálya céljaira az egyesületnek engedessék át évi bérfizetés mellett.

Tény az, hogy ez a hely nagyon alkalmas lenne, egy ily kellemes és hasznos sport üzésére, és úgy a bérlő mint a községnek érdeke, hogy a publikumot kicsalja egyetlen üdülő helyére. Sőt vannak községek és városok a hol díjtalanul állanak különféle sportok üzésére a szebbnél szebb helyek a nagyközönség és sport egyesületek rendelkezésére. Hiába való volt minden érvelése Dr. Kaufmann György képviselőnek, aki az Elöljáróság javaslatának elfogadása és játéktérnek átengedése mellett több ízben igen szépen érvelt, a képviselőtestület, Fleischer Sámuel, Dr. Senchea János és mások által felhozott különféle kicsinyes kifogások figyelemre méltatásával az ügyet 1 szavazat többséggel napi rendről levette, azzal hogy a bérlővel és az egyesülettel részletesebb feltételek állapittassanak meg — esetleg jelöltesék ugyan ott egy más hely ki erre a célra.

Polcz György városi kertész kérése következett, melyben a város tulajdonát képező s a brassói (Apaffy) utcában 400. házszám alatt levő háznak és teleknek részére leendő eladását kérte. Felajánlott 8000 kor. vételért.

Az előjáróság előterjesztésére a képviselő testület egyhangulag elhatározta, hogy hajlandó az eladás iránti tárgyalásokat megindítani és a visszavásároltási jog fenntartásával ezen roskadozó ódon épületet és telket a felajánlott összegért eladni s így annak érdemleges tárgyalására a határnapot f. év június 25-ére kitűzte.

Az eladást indokolja azon körülmény, hogy a roskadozó félben levő ház vagy lebontandó, vagy kijavítandó. A lebontás után a telek értékéből sokat veszít a javítások pedig évről-évre nagyon sokba kerülnek. Jelenleg hajt évi 334 koronát, ebből az adókat és a javítást leszámítva majdnem semmi sem marad.

Mig ha 8000 koronáért eladatnék annak 4-5%-os kamata évi 360 koronát tesz ki. Ennélfogva az eladás terve indokolt.

Máskülönbben ez a telek csakis a kertész céljaira alkalmas, mert a nagy kert a fák által védve van az idő viszontagságaitól, különösen a keleti szelektől. Lehet, hogy így a kertész is többet fog produkálni, a mi a közönségnek is érdeke.

Krausz Sámuel és társai kérése folytán az Olt- és Leukert utcáknak lehetőleg összekötése céljából vásárolandó s a község által nyitandó utca ügyében egy kisebb

egy cifra sujtásos dolmányu nyalka kuruc lovagolt oda be. A Maros rónáján szétszórtan fekvő székely csapatok közt már egy félnapja keresi Gálffy Mózes hadnagy uramat, míg végre szürkületben hozzájut. Staféta Radvánszky kincstárnoktól hozza a csizmára való pénzt; a kolozsvári brigadérostól kapta ki nagynehezen a kincstárnok nagy pecsétes levelére. Gálffy uram nagyon ühmögetett a pénzhez, mint aki szeretne is, nem is valamit mondani, de csak elnyelte észrevételeit. Nézegette a hegyek felé erősen, számított valamit, vakarta a füle tövét, végre is csak annyit mondott: „Igy is jól van!“ Hogy mi ez az így is, azt talán a kancsal tudta volna megmondani, aki ezalatt fiatal társának buzgón magyarázta, hogy ez a Detonáta, amelyik felé mennek, olyan hegy, mintha építették volna, nem olyan, mint az otthon való hegyek, akik olyanok, mintha magoktól lettek volna. A legény bölintgatott rá, mint aki teljesen érte a dolgot és nagyon szeretett volna egy jót aludni akár ha mondva csinált, akár valami magától lett hegy oldalán. Virradt már szépen, mire a fenyvesekhez közeledtek, madarak lárájára verte fel a tájat, az erdőből itt-ott recsegés hallatszott, majd a lenn zuhogó hegyi patak zugásába belevegyült egy-egy távoli aranymosó malom kattogása.

(Folytatása következik.)

bizottság küldetett ki, hogy a helyszínen győződjék meg az utca nyitás szükségességéről, annak költségeiről s azok fedezési módjáról tegyen a legközelebbi gyűlésen előterjesztést.

Végül előterjesztetett az 1905. év végével, végelszegényedés, vagyon hátrahagyása nélkül történt elhalálozás és ismeretlen helyre történt eltávozás folytán behajthatatlanná vált 5619 kor. 11 fillér községi pótdóról szerkesztett jegyzék. A képviselő testület, — miután meggyőződött arról, hogy az említett összegek behajtása végett a végrehajtás valamennyi fokozata megkíséreltetett, de eredménytelenül s így annak behajtására többé kilátás nincsen — a törlést kimondotta s a vármegyei törvényhatósághoz leendő felterjesztését elhatározta.

Ebből eléggé látható, hogy mily szegénység uralkodik Fogarason. Szomorú, de igaz! Ezekben kívántunk referálni a legutóbbi kép. gyűlésről, olvasóink tájékoztatása céljából.

Vármegyénk képe.

Mikor ide vetődünk ebbe a határszéli, kis vármegyébe, már akkor nagyon föltűnt nekünk az az óriási csend, amely rendszeren egy nagyobb vihar kitörését szokta jelezni, illetve megelőzni a természetben. Némaság, süketség uralkodott mindenfelé az egész vármegyében! De e lap megindításának hírére az irtóztató csendből kivált egy-egy hang, mely a sajtó organumának, a vármegye tükrének a felállítását ellenezte.

Miért?

Azért, mert véletlenül az beleszólatott volna a degeneráló munkába, esetleg észreveszi s megakadályozza azt a proceszszust, amely ma már teljesen bevan fejezve s a magyarság elnyomásában, mellőzésében domborodott ki s rányomta specifikus, elszomorító képét az egész vármegyére.

Már abban az időben szerettük összehasonlítani Fogarast Nagyküküllővármegyével s ebbeli érzelmeinknek különösen a külsőségekben adtuk kifejezést. Gyakran hangoztattuk azt, hogy itt a cégtáblák sok helyen kizárólag német és román nyelven diszelegnek; majd más helyen, a hivatalos helyiségekben is a magyar, német és román felírás dominál, míg Nagyküküllővármegyében kizárólag csak a magyar. Itt, a magyar szent korona területén mindenkinek kötelessége a magyar állameszmét kidomborítani, erősíteni, ez első és szent principium.

Mi akkor bizonyos okoknál fogva csak a külsőségekben hangoztattuk azokat az anomáliákat, amelyeknek normális körülmények között előfordulniok nem volna szabad, szemelött tartván azt a latin közmondást: „si fueris Romae, Romano vivito more.“ Vagyis, ha Romában vagy, hát élj a római szokások szerint! Amelynek ellenkezője a magyar

állameszme megcsonkításában nyilvánul és ennél fogva üldözendő.

Mi eddig várakozó álláspontot foglaltunk el, figyelvén, hogy az események hová, respektive: mivé fognak fejlődni, de most már igazán Magyarország, az állameszme s a magyarság ellen vétenénk akkor, ha mint helyi organum, a kezünkbe került statisztikai adatokat elhallgátánk s el ne hallatszanék tiltakozó szavunk a magyar kir. miniszteriumba.

Egy nyomtatott „Memorandumban“, amelyet küldöttség vitt a multkor a belügyminiszterhez, a következő adatokat találjuk, melyek hüen lerajzolják vármegyénk képét:

„A vármegye 84 községeinek lakossága kizárólag román. Nagy és közép birtokososztálya a vármegyének nincs. Magyar nagybirtokos e vármegye egyetlen községét sem lakja, sőt fájdalom, még a magyar kisbirtokos osztály is teljesen hiányzik.

Egyedüli nagybirtokos e vármegyében a magyar királyi ménesuradalom, amelynek birtoka 17 község határán terül el s melynek öt községben lakik egy-egy magyar tisztviselője.

Ezen öt tisztviselőn, a három szolgabírói járás székhelyén, a zernesti cellulóze gyár tisztviselőin és a körjegyzőkön kívül e vármegye egyetlen községében sincs intelligens ember. A községek lelkészei alacsony műveltséggel bíró egyének, hisz azok 90%-ának képesítése alig több 2-3 gimnazialis osztálynál és a községekben levő állami iskola tanítói is románok.

A magyarság e vármegye székhelyén: Fogarason tömörült össze. E város intelligenciáját a magyarság teszi.

Magában foglalja ez a kir. járásbíróság, áll. főgimnázium, tanfelügyelőség, államépítészeti hivatal, erdészeti-, adó-, posta- és táviróhivatal tisztviselőit, valamint a megyei tisztviselőket és néptanítókat, egynehány magyar ügyvédet, orvosokat és nagykereskedőket.

A kisiparososztály 90%-a szintén magyar és a legutóbbi népszámlálás adatai szerint e város 6450 lakosságából 4154 vallotta magát magyarnak.“

Majd a memorandum kimutatja azt is, hogy milyen képet nyújt a megyei tisztikar képe 1894. óta, u. m.:

A főispánon kívül az alispán, tisztügyiész, három főszolgabíró és egy aljegyző, tehát összes főtisztviselői e vármegyének románok. De nemcsak a megyei tisztikarban van előnyben a nemzetiség. A számvevőségi kirendeltség 3 főtisztviselője, a négy járás körorvosa is román, valamint román ember a 35 körjegyző közül 32.

A „memorandum“ ezekben adja a

statisztikai adatokat, melyeket kötelességünk volt — mivel reánk vonatkoztak — lapunkban is közölni. Szives olvasóink vonják le ebből maguknak a konzekvenciákat. S fölhevük erre az állapotra a kormány b. figyelmét.

Mi korántsem akarjuk emiatt a nemzetiségekkel fölvenni a harcot, mert hogyha az a román tisztviselő nem kisebbiti a magyar állameszmét, akkor kifogás nem lehet ellene, csak azt a szerény megjegyzést kockáztatjuk itt, hogy próbálják meg ők a saját véreiket szintén megarátkoztatni ezzel az állameszmével és csepegtessék beléjük — mint magyar kenyeret evők — azt a szent igazságot, hogy: „idegen nyelvet tanulni szép, de a hazait tudni kötelesség! Majd akkor tán békesség lesz. Hogy az okozat megszűnjék, az okot kell eltávolítanunk!

Igy azután itt is helyre fog állani a mérleg karja, az egyenetlenkedés, a surlódás elmulása abban a német közmondásban talál kifejezést, hogy: „leben, und leben lassen!“ Amely a mi óhajításunk is! Ez után az áldásos munka után vármegyénk képe is meg fog változni, különben nem s az „industria“ fogja áldásait szórni Fogarasvármegyére, jövőjére, egzisztenciájára, mely a folytonos haladásban fogja megünnepelni gazdag virágkorát! —ő.

Hazai gyárak.

A napokban egyik kereskedőnk kirakatában szembe tűnt egy gyönyörű fehér csipke napernyő, amely felett valami felírás ékeskedett. Nagyon félek ugyan a nők vásárlási szenvedélyétől és ennél fogva nem szoktam érdeklődni a női toalettekhez tartozó holmik iránt, de ezt közelebről megnéztem, mert ismerős nevet láttam rajta. Hát azt olvasom, hogy: „Magyar gyártmány. A szentgotthárdi selyemgyárból.“

Ezek a sorok ébresztették bennem az alábbi gondolatokat.

Szentgotthárd, Vas megye és az ország határszélén, kies kis község. Háromezer lakóssal bír, tehát fele Fogarasnak, sőt még felénél is kisebb, mert amint Fogarasnak nincs ki a hét-ezer kerekszámában, úgy Szentgotthárdnak sincs meg a teljes háromezer lakósa. A község után még csak egy magyar állomás van, azután már Fehring következik, ott kell kiszállni a kies Gleichenbergbe. Nehány állomással odébb van Grác. Szükségesnek tartottam fekvését leírni, hogy olvasóim jól megérthessék a helyzetet. Vasvármegye székhelye tudvalevőleg Szombathely, tehát Szentgotthárd még csak nem is megyeszékhely, mint Fogaras.

És mégis! Micsoda különbség a

kettő között! Milyen modern, kulturális, ipari és kereskedelmi élet van ott! Mennyivel más a község külső képe és belső szervezete!

E parányi, nem is egészen három-ezer lakóssággal bíró községben van 15 ügyvéd, 4 orvos, három gyógyszerész, posta, táviró, telefon, vasut, három takarékpénztár, elemi iskolák szép számmal, áll. főgimnázium, cisztercita rendház, adóhivatal, három szolgabíró, kir. járásbíró, csendőrség, rendőrség, pénzügyőrség. Van dohány-, selyem-, óra-, műtrágya- és dobozgyára. Az állomásról befelé hajtva szép képet mutat a sokféle gyártelep. Van aszfalt-gyalogjárója, villamos világítása már tíz év óta, és nyomda. Ujság terjeszti az ismereteket szintén 11 éve már, amelynek egyik megalapítója én voltam és szerkesztésem alatt maradt el a lap német része. Szeszgyár, szóda- és ecetgyár van bőven, kiadó szép lakás özönével. Piacra olcsó és tiszta.

És ezen rengeteg alkotás, haladás, gyönyörű középületek, 10 éves remek gimnáziumi épület, stb. mellett vajjon mennyi a pótdadó? Ezelőtt 8 évvel, amikor a fentebb leírt alkotások már mind megvoltak, 50% volt! Lehet, hogy azóta emelkedett valamelyest, de — ismétlem — már akkor minden készen volt.

Az olvasó fantáziájára bízom most az összehasonlítást, amely bizony nagyon szomorú. Fogaras megyeszékhely és mennyivel hátrább van annál! Semmi, de semmi sincs. Hol a telefon, aszfalt, villam, hol vannak a gyárak? És talán 20–30% pótdadót fizetünk ezen hátramaradott állapot mellett? Dehogyan is! Csaknem 70%!

Most mutassunk rá a szentgotthárdi paradicsomi állapot — mert a mienkhez képest annak kell mondanunk — egyetlen kutféjére. Mert mindaz az áldás egy kézről szakadt arra a kis községre, amelynek hazafias hivatalnokai már megalkották a „tulipánkertet“ és született német kereskedőktől magyar gyártmányú cikkeket vásárolnak és ahol egy 20 tagból álló asztaltársaság ott hagyta az elegáns, kényelmes, első vendéglőt és ment egy kis korcsmába, rosszabb ételhez, mert ott magyar italt és magyar kiszolgálást kapott; ahol 103 uri ember irta alá az ivet, hogy csak magyar gyártmányú sört iszik. Pedig német és vend az egész vidék és Grác tözsomszédságában van!

Kinek köszönhet Szentgotthárd mindent? Egyetlen emberének: Széll Kálmánnak, aki a szomszédos Rátóton lakván, évtizedekkel ezelőtt belátta, hogy

a határszéleket kötelessége a kormánynak megerősítenie, fejleszteni, verseny és életképessé tenni, hogy a tengerbe, a nemzetiségek tengerébe kell bedobni egy-egy kis szigetet, azt folyton ápolni, növeszteni, erősíteni, hogy diadalmasan foglalja el a tért. Okos és bölcs fejével hamar kitalálta, hogy a hazának ilyen megerősített végvárakra van szüksége és lassan-lassan kiépítette Ausztria határán a válaszfalat, a kis magyar telepet, amely diadalmasan veri vissza az Ausztriai hullámokat.

Sokakat untatni fognak soraim, ezt jól tudom. Mi közünk Szentgotthárdhoz? Soha hírét sem hallottuk! Mondják olvasóink. Pedig a jó példát meg kell szivlelni! Rá akartam mutatni e sorokban arra, hogy mit tehet egy ember, ha akar, ha tehetsége, hatalma és ami fő, igaz magyar bázisága van.

Épületes látvány ott esti hat órakor, amidőn a gyárak öntik magukból a munkásokat. Maga a dohánygyár 600 leányt foglalkoztat, akik a közeli falvak munkáscsaládjából kerülnek ki és vigan sietnek a szép réteken át otthonukba. Ott bezeg nem kell Amerikába és Romániába kivándorolni! Sőt a tanítás végett behozott svájci és franciaországi munkások és munkásnők számával szaporodik Magyarország, amennyiben azok rendszeresen itt nőülnek és itt mennek férjhez.

Ime egy ember mire képes! Ilyen egyetlen egy emberre lenne szükségünk nekünk fogarasiaknak és akkor nem panaszkodhatnánk, haladnánk, boldogulnánk! Szegény Fogaras, hol késik ez az ember az éji homályban?

Halmly Gyula.

H I R E K.

Az Olthid.

F. hó 24-én, áldozcsütörtökön fejezték be a munkások az Olthidon a vasmunkát. Ez esemény egy kis ünnepies színezettel ment végbe, amennyiben a fogarasi kereskedők és iparosok, a hid felépülésének öröme — Zakariás Márton és Novák János kezdeményezése folytán — áldomást adtak a munkásoknak. Együttal a hid utolsó szegét ünnepély keretében verték be: az alispán, a főbíró, Wenk Ágost kir. mérnök, meg a jelenvolt notabilitások. A szépen fellobogzott hidhoz, már a kora délutáni órákban özönlött a nép. Az ember nem is gondolná, hogy milyen nagy tömeg tud összegyűlni egy-egy ilyen alkalomkor! Öreg és ifju, férfi, nő és gyermek, még a két órakor rázuduló nagy záportól sem riadt vissza, hanem megszakítás nélkül özönlött ki a néparadat, szinte főlő volt, hogy a régi gyaloghíd beszakad a rengeteg súly alatt.

A dalárda énekével kezdődött meg fél

négykor a kis ünnepély. A himnusz áhitatos hangjainak elhangzása után Rauch István főbíró beszélt a munkásokhoz és a néphez, mire Rummler Antal, a magyar állami gépgyár főszerelője felelt, megköszönvén a munkások nevében is a kitüntetést. Most ismét a dalárda énekelt, mely után a hid utolsó szegét beverték az összes jelen, illetve közellévők, mire zeneszó mellett vonultak le a töltésről a munkások, a hevenyészett sátorba, ahol 18 hordó sör és a Siterliné főzte pompás tokány és lacipecsenye várakozott rájuk. A munkások ötvenen voltak, ezek között a vasmunkás 25.

Midőn befejezzük az ünnepség leírását és örömminket fejezzük ki az oly igen szükséges hid elkészülése felett, nem mulaszthatjuk el, sőt egyenesen kötelességünknek tartjuk a közönség nevében is elismerésünket és hálánkat kijelenteni az államépítészeti hivatal fejének: Kovács Gábor műszaki tanácsosnak és különösen a kivitellel megbízott Wenk Ágost kir. mérnöknek. Együttal megörökíteni azt a határtalan odaadást, azt a fáradságot nem ismerő szorgalmat, lelkiismeretességet és kitartást, amelyet a hid építése alatt tanúsított. Az a munka, amit ő esőben, szélben és viharban, éjjel és nappal szüntelenül teljesített, az már nem a kötelesség szokásos elvégzése, hanem az egyéni karakter, a buzgóság és lelkiismeretesség netovábbja volt. Most, naptól barna arcán az igazi megelégedés, a jól végzett munka fölött érzett öröme ragyog és nemcsak ezt a tudatot, de a fogarasiak becsülését, szeretetét és háláját is kivívta nehéz munkájával magának. Büszkén tekinthet a hidra, mert annak talapzatában egyetlen kődarab sincs, amit nem az ő szemeláttára helyeztek volna oda!

Mint halljuk, a szegbeveréskor nagyon egyoldalú, a románság dicsőítését, a magyarság teljes mellőzését magába foglaló okiratot kívántak egy üregben elhelyezni, de ezt Wenk mérnök nem engedte meg. Így a dolog a helyes mederbe terelődött, amennyiben az erre hivatott Szentpály Gyula főjegyző fogja az okiratot megírni. Szerény nézetünk szerint ez okiratnak a régi és új hid igaz történetén kívül Fogaras jelenlegi helyzetét, hivatalait, hivatalnokainak névsorát is tartalmaznia kell, ezenkívül — mint az mindenütt szokásos, a fogarasi ujság — szerény lapunk — azon néhány számát, amelyben az Olthid ügyével foglalkozik és az okirat elhelyezésekor megjelent legközelebbi lapszámot. Ha szükség lesz rá, az illető lappéldányokkal szívesen szolgálunk.

A megvendégelt munkások köszönetét e rovatunkban tolnácsoljuk.

—my.

— Személyi hír. Bauszner Guidó, Fogaraszvármegye főispánja f. hó 21-én Budapestre utazott.

— Varmegyei nagygyűlés. Fogaraszvármegye törvényhatósági bizottsága f. hó 28-án, azaz: hétfőn tartja meg rendes tavaszi közgyűlését, mely — amint halljuk — az idén különösen érdekesnek ígérkezik, amit az is jelez, hogy a rend fentartására jóelőre karhatalmat kértek a megyeháza felől.

— Meghívó. A „Fogaraszvármegyei Hivatalos Tanítóegyesület“ felső járási köré idei tavaszi gyűlését folyó évi június hó

Eredeti magyar gyártmányú Tulipán jelvények Thierfeld Dávid könyvkereskedésében kaphatók. Darabja kor. 1, 2 és 3. —

2-án délelőtt 10 órakor Törösváron az állami iskolában tartja, melyre a kör tagjai, valamint a tanügy barátai és az érdeklődők tisztelettel meghívotnak. A gyűlés tárgyai: 1. Gyakorlati tanítást tart a IV-ik osztályban a közönséges törtek összeadásáról Sepeghy Béla helyi áll. isk. tanító. 2. Korelnői megnyitó. 3. A tartott gyakorlati tanítás bírálata. 4. „A tanítók törvénye” című törvényjavaslatot ismerteti Tausz Leonte szunyogszéki községi isk. tanító. 5. Elnökválasztás. 6. A jövő gyűlés helyének és idejének meghatározása. 7. Indítványok. Zernest, 1906. május hó 19. Pop Demeter, korelnök. Recker János, köri jegyző.

— **Utlevel-kényszer felfüggesztésének értelmezése.** Miután a Romániával szemben fennálló utlevél-kényszernek a bukaresti kiállítás tartamára történt felfüggesztése több oldalról tévesen lett értelmezve, a félreértések kikerülése s a közönség tájékoztatása végett a brassói m. kir. határszéli rendőrkapitányság 448—906. h. rk. számú intézkedésével közhírré tette, hogy az utlevél-kényszer a bukaresti kiállítás tartamára csak a Romániából Magyarországra jövőkre nézve függesztett fel, de a magyar honosoknak, ha Romániába akarnak menni a határállomásokon a kiállítás tartama alatt is utlevéllel kell bírniok és a Romániába kilépőkkel szemben az eddigi utlevélvizsgálati szabályok állanak fenn. Ezen intézkedés abból a szempontból történt, hogy a bukaresti kiállításra utazó románok minden akadály nélkül esetleg az országba is kirándulhassanak, de ezen egyoldalú felfüggesztés mellett, nem engedtetett meg az, hogy az utlevéllel nem bíró, vagy bármely rendőri szempontból kifogás alá eső magyar állampolgáraink a jelzett idő alatt szabadon, minden hatósági ellenőrzés nélkül hagyhassák el az ország területét és léphessenek román területre.

— **Adófizetési kedvezmények.** Adófizető polgáraink érdekét óhajtjuk szolgálni azon hirnek közreadásával, hogy állítólag megállapodás létesül a vége felé közeledő költségvetési törvény nélkül való állapot másfél éve alatt fölszaporodott adótartozások behajtásának rendje és mikéntje tekintetében. Tudjuk, miként az egyesült ellenzék céljait szolgálták azok, akik a lezajlott uralom alatt részint hazafias tekintetek miatt, részint aprópénz hiányában köztartozásukat nem fizették. Nem volna tehát méltó az illetékes tényezőkhöz, ha most a segédesapatok harci fegyverét ezek ellen fordítanák. Ebben és a nép helyzetének méltányos mérlegelésében találjuk a teendő intézkedésnek indokát. Az intézkedés lényege az lesz, hogy mindazok, akik az 1904. évi tartozásokat — mivel arra költségvetési törvény van — befizették, a későbbi időre eső tartozásokra nézve az illetékes pénzügyigazgatóságokhoz beadandó bélyegtelen kérvény alapján megfelelő részletfizetési kedvezményt kapnak. Mihelyt a tervezett intézkedés határozott alakban megjelenik, közölni fogjuk olvasóinkkal.

— **Mentő-előadás Zernestén.** A gyári és ipari munkások baleseténél szükséges első segélyről fog népszerű előadást tartani a kereskedelmi miniszterium egyik kiküldött műtőorvosa, ki a segesvári kir. iparfelügyelő kíséretében szombaton érkezik Zernestre. Az első előadás szombaton este lesz a cellulosegyár cantinjában, melyen a cellulosegyár és a Copony-féle papirgyár munkásai részt fognak venni. A kiküldött orvos elő-

adását magyar, német és román nyelven fogja megtartani.

— **Vas- és fémipar kiállítás Budapesten.** Érdekes világító készüléket állított ki Fejér és Schmidt-cég Budapesten (Eötvös-tér 2.) mely Sterényi államtitkár érdeklődését is felkeltette. A „LUX” acetylén-gázfejlesztő készülék ez, mely a szabadalmazott adagoló (henger keferendszerű) készülék révén a robbanást teljesen kizárja. A gépek minden kezelés nélkül is teljesen megbízhatók, s mikor a szabadalom tulajdonos a gép előnyeit magyarázta, az államtitkár megjegyezte, hogy a fontos találmány hivatva van az acetylén-világítás elleni ellenszenvet eloszlatni. A gép legkiválóbb előnyei: az állandó nyomás és az egyenletes láng, mivel a carbit nem terheli a harangot. E mellett a gép kezelése nagyon egyszerű, ami az üzem biztonságát nagyban emeli.

— **Köszönetnyilvánítás.** Mindazon mélyen tisztelt uraknak, akik az Olt-hid vas-munkájának befejezése alkalmával a munkások megvendégelése céljából adakozni szívesek voltak és pedig név és összeg szerint: Fogarasi takarékpénztár részvénytársaság, Fogaras községe 10—10 kor. Furnika takarékpénztár, Forschussverein, Novák János, Zakariás Márton, Thierfeld Lipót, Schul Henrik, János I. Steinburg Frigyes, Enkelhard Henrik, Pichler János, Neumann testvérek, Fleissig Jakab, Thierfeld Dávid, Rössler és Fischer, Streza Traján, Halbreich Izidor, Nehrer Sándor, Gebauer Károly, Hirschhorn Lipót, Kohn Sámuel, Hermann János, Auner és Graeser, Kovács Gábor, Wenk Ágost, Neumann Izsák 5—5 kor. Fleissig és Taglicht 6 kor. Krempels Károly, Stof Péter 4—4 kor. ifj. Borsai Ferenc 3 kor. Radu és Craciun, Szöts István, Krempels János, Roth Henrik, Walther István, Wazek Antal, Gimbes György, N. N. 2—2 kor. Borsai Géza 1 kor. és Galac község 36 kor., összesen tehát: 215 koronát, — az összes munkások nevében legőszintébb hálámát és köszönetemet fejezem ki. Kiváló tisztelettel: Rummler Antal, magy. áll. gépgyári főszereelő.

— **A Vár-tér negyedik oldala,** amely évek óta elhagyatva hevert — dícséretére a hatóságnak — rohamosan épül. Az akarat — a hatóság részéről — megmutatta azt, hogy mit ki nem vihet az ember ereje, ha ésszel, ügyességgel és akarattal párosul. Hatóságunk tehát — eltekintve szegénységétől — megmutatta azt ezzel a cselekedetével is, hogy tud csinálni. Csináljon, alkosson is, mert míg ezzel egyrészt a közügyet szolgálja, a községet csinítja, fejleszti, emeli, addig másrészt nevét is emlékezetessé teszi Fogarasvármegye történetében, leendő monográfiájában.

— **Halálozás.** F. hó 19-én halt meg Kicsinszky Albert kir. törvényeségi telekkönyvvezető, életének 61-ik évében, hosszas szenvedés után. Az elhunytban Ürnössy János és neje apósát, illetve nevelő atyját gyászolja. Temetése f. hó 21-én délután nagy részvét mellett ment végbe a róm. kath. egyház szertartása szerint. Nyugodjék békével.

— **Panasz.** Örül a szívünk amikor látjuk, hogy szegényebb sorsu magyar véreink milyen bizalommal és szeretettel fordulnak lapunkhoz, bajaik orvoslása iránt. Így az elmúlt héten is

szerkesztőségünkben több szegény, napszámos ember tett panaszt az iránt, hogy a ménesuradalom ez évben, háromszék-megyéből 65 munkást szerződtetett, holott az állandó alkalmazásban levő béresek és kocsisok családtagjait szokták eddig napszámra fogadni. Így tudták azután egzisztenciájukat biztosítani, mert egy béres 10 korona havi díjból nem képes családját fentartani, csakis a családtagok napszám keresetével együtt tudtak megélni. Most ki van ütve kezükből az eddigi biztos kenyér. Eddig a panasz. Nem tudjuk mi igaz van ebben és épen azért csak fönntartva közöljük, mert ismerve a ménesuradalom igazgatóságának igazságos és humánus gondolkozásmódját, lehetetlennek tartjuk, hogy ennyi derék magyar földmivest meg engedett volna károsítani. Bizonyosan tévedés lehet a fenti panasz, mert hiszen minden magyar hazafinak első kötelessége, hogy a becsületes, munkás, helyi magyar földmivest támogassa. Itt pláne előnyben kell lenniök az állandóan alkalmazottak családtagjainak és csak ha azok nem bírnak elég napszámot biztosítani, azután kellene a hiányzó helyekre idegen munkás után látni. Megvagyunk győződve, hogy a szegény emberek bajára segítséget talál majd az igazságos és humánus igazgatóság.

— **Életmentő honvéd.** F. hó 22-én este a Vasut-utca 7. sz. ház udvarában Mán Béla vendéglősnek bivalya megvadult s nekimenve a házban szolgáló Ganea Teréz 18 éves cselédleánynak, őt feldöntötte, azután reátérdelt s szarvával szurkálni kezdte. Ezen válságos pillanatban a Mán üzletében időző Menyhért Gyula 24. honvéd ezredbeli tizedes a leány kétségbeesett sikoltozását meghallva, az udvarba rohant s egy darabka léccel kezében nekiment a bivalynak s fejbe ütötte. A bátor fellépésre a bivaly meghökkent s ezalatt sikerült a derék honvédnek a leányt a bivaly alól kihuzni s a halál torkából megmenteni. A bátor életmentőt, ki saját életének kockára tevésével habozás nélkül embertársának segítségére sietett, ajánljuk előjáróink figyelmébe, annyival inkább is, mert ezen esetnek több tanuja közül más senki sem tartotta tanácsosnak a megvadult bivaly megközelítését. A cselédleány így is súlyos sérüléseket szenvedett, de állapota nem életveszélyes. Kapott sebei orvosilag bevarrattak s jelenleg is gyógykezelés alatt áll.

— **A térszene helye.** Elődeink ideális módon fogták fel az életet. A vártér sarkán szép fenyőfák között külön hidszerű dobogót építettek a zenészek részére és az ősi sasfészek árnyékában, fenyőillat és vig zeneszó mellett mulattak. Mi azonban pusztulni, veszni hagyunk mindent. Így a fentebb említett dobogó is már olyan korhadt, hogy az elmúlt héten egy sétáló alatt leszakadt a deszka. Mivel ott jó mély gödör van, nem nagyon tanácsos oda lépni, de hát némelykor nem kerülheti ki az ember. Ajánljuk ezt a rozszant, korhadt hidat az illető hatóság b. figyelmébe, mert talán még sem helyes dolog, hogy egyetlen sétahelyünk főterén nyakszegés védelme fenyegetse a járókelőket.

Nyiltér.

E rovat alatt megjelent közleményért nem vállal felelősséget a Szerk.

Fogarasból elmegyünk . . . tehát a megválás; hisz oly sok kedves emlék köt ellenállhatatlan erővel e városhoz, hogy lehetetlen kifejezni azon meghatottságot, mely eltávozásunk alkalmával egész valónkat átka. — De a sors így határozott. Legyen bármily kemény — megnyugvással kell fogadnunk. Kedves köteleességet teljesítünk tehát, amidőn jó barátainknak és ismerőseinknek az irántunk tanusított rokonszenvük és jó indulatukért legtisztább köszönetünket nyilvánítva — szívélyes „Isten hozzá“-dot mondunk.

Fogaras, 1906. május 27.

Rössler Nándor és leánya.

Szerkesztői üzenetek.

Névtelen levelekre és cikkekre nem válaszolunk.

L. M. Nagykőrös. G. J. a küldött tárcát pontosan és hiány nélkül beküldte, ezért valóban megérdemli azt a bizonyos „drága kis levélkét!“ Szíves munkálkodását kérjük ezután is.

G. J. Fogaras. A beküldött dolgokat mind megkaptuk. A tárcát most, a költeménykötetből pedig apródonként és időnként a javát fölhasználjuk. Köszönjük s munkálkodását a jövőben is szívesen látjuk. Üdv!

Sz. V. Oláhujfalu. A két poéma közül az egyiket némi javításokkal közöltük, a másik nem közölhető. Ezután is kérünk egyet-mást.

B. A. Helyben. A rendezett tanácsu város ügyében az akciót már nemsokára meg kell kezdenünk újból, mert míg a belügyminiszteriumig juthat az ügy, addig sok viz lefoly az Olton. Kérjük mozgólódjék ez ügyben.

T. J. Mezöberény. A nyáron eljöhet „ingyen“ Fogarasra, mert — mint halljuk — Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter a tanítók számára: szabadjegyet engedélyezett. Föl kell használni az időt és alkalmat. Rinyaszentkirály is érthet erről. Várjuk mindkettőjüket. Üdv!

C. L. Zernest. Hosszu hallgatása után már azt gondoltuk, hogy nincs is ott, annyival inkább megörültünk levelének a hírek. és a tárcának különösen. Üdv!

K. Gy. Törösvár. Olyan gyöngö cikk, hogy még a papirkosár sem akarja megtűrni. Nem közölhető.

H—ág Helyben. Ugy halljuk, hogy az árnyékszéki ürülékeket az Olt-utcán keresztül folyó patak vizébe szökték itt némelykor hordatni, igaz-e ez? Ha igaz, tessék meggyőződni és sürgősen intézkedni.

K. I. Fogaras. A sorozások az idén f. hó 10-én kezdődnek, még pedig Törösvár, Zernesttel. Kísérje figyelemmel.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

THIERFELD DÁVID.

Szám 728—906. kjzöi.

Hirdetmény.

Alsóvenice község haszonbérbe adja 1906. év július hó 1-étől kezdődőleg 6 egymásután következő évre a községi szállodát és a községi bolthelyiséget.

A községi szálloda 7 szoba, 2 pincéből, a községi bolt pedig 3 szoba, kamara és konyhából áll.

A zárt ajánlati és szóbeli versenytárgyalás 1906. évi június hó 10-én délután 2 órakor a községi irodában fog megtartatni.

Az árverési és szerződési feltételek a községi előjárásnál rendes hivatalos órákban naponkiut megtekinthetők.

Alsóvenice, 1906. május 22.

Gligore János, Stoica Miklós,
körjegyző. községi bíró.

**Zongora-
hangolást**
lelkiismeretesen eszközök.
Gärtner J. Jenő,
okl. zongora-hangoló.
Fogaras, Hid-utca 24. sz.

Sz. 309—1906. végrh.

ÁRVERÉSI HIRDETÉMÉNY.

Alólírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a brassói kir. törvényszéknek 1906. évi 2842. számú végzése következtében Dr. Serbán Miklós fogarasi ügyvéd által képviselt dezsáni Miklósán János a Daniláé ellen 6000 kor. s járulékal erejéig 1906. évi május hó 9-én foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 2092 kor.-ra becsült következő ingóságok, u. m.: szarvasmarhák, lovak, juhok, sertések, gazdasági eszközök, épületfák és deszkák nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a fogarasi kir. járás-bíróság 1906. évi V. 252/2. számú végzése folytán 6000 K tőkekövetelés, ennek 1906. évi május hó 16 napjától járó 6% kamatai, és eddig összesen 130 korona 55 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig, Dezsában alpereseknél leendő eszközlésére 1906. június 7-ik napjának d. e. 9 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénz-

fizetés mellett a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Fogaras, 1906. évi május hó 25-én.

Gyárfás Ferenc,
kir. bir. végrehajtó.

Szám 3368—906. tkvi sz.

Hirdetmény.

Felsőárpás községre nézve az 1892 XXIX. t.-c. éltelmében a tényleges birtokosok tulajdonjogának a telekjegyzőkönyvbe való bejegyzése és a telekjegyzőkönyvi bejegyzések helyesbítése iránti eljárás beterveztetvén, az azzal a felzólalással tétetik közzé, hogy mindazok, kik az 1886. XXIX. t.-c. 15. és 17. §-ai alapján ide érte e §-oknak az 1889. XXXVIII. t.-c. 5. és 6. §-aiban és az 1891. XVI. t.-c. 15. §-a pontjában foglalt kiegészítéseit is valamint az 1889. XXXVIII. t.-c. 7. §-a és az 1891. XVI. t. c. 15. §. b. pontja alapján eszközölt bejegyzések vagy az 1886. XXIX. t.-c. 22. §-a alapján történt törölések érvénytelenségét kimutathatják, e végből törlési kereseteket hat hónap alatt, vagyis az 1906. december 1-ső napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyujtsák be, mert az ezen meguom hosszabitható záros határidő eltelte után indított törlési kereset annak a harmadik személynek, a ki időközben nyilvánkönyvi jogot szerzett hátrányára nem szolgálhat, 2) hogy mindazok, a kik az 1886. XXIX. t.-c. 16. és 18. §-ainak eseteiben ideértve az utóbbi §-nak az 1889. XXXVIII. t.-c. 5. és 6. §-aiban foglalt kiegészítéseit és a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzése ellenében ellenmondással élni kívánnak, írásbeli ellenmondásokat hat hónap alatt, vagyis 1906. december 1-ső napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyujtsák, mert ezen meg nem hosszabitható záros határidő letelte után ellenmondásuk többé figyelembe vétetni nem fog.

3) hogy mindazok, a kik az 1. és 2. pontban körülírt eseteken kívül az eljárás és az ennek folyamán történt bejegyzések által előbb nyert nyilvánkönyvi jogait bármely irányban sértse vélik ide érte azokat is, a kik a tulajdonjog arányának az 1889. XXXVIII. t.-c. 16. §-a alapján történt bejegyzést sérelmesnek találják-e tekintetben felszólalásukat tartalmazó kérvényeket e telekkönyvi hatósághoz hat hónap alatt, vagyis 1906. december 1-ső napjáig bezárólag nyujtsák be, mert ezen meg nem hosszabitható záros határidő elmulta után az említett bejegyzéseket csak a törvény rendes útján és csak az időközben nyilvánkönyvi jogokat szerzett harmadik személyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

Egyuttal figyelmeztetnek azok a felek,

Kitűnő minőségű és legmagasabb szilárdságú Portland-Cementet ajánl olcsó áron

Brassói Portland-Cement-Gyár

BRASSÓBAN.

Fogarasra kapható: Gebauer W., Schul H. és Thierfeld L. urak kereskedéseiben.

a kik a kiküldöttnek eredeti okiratokat adnak át, hogy a mennyiben azokhoz egyszerűsmind egyszerű másolatokat is csatoltak, vagy ilyeneket pótlólag benyújtanak, az eredetieket a telekkönyvi hatóságnál átvehetik.

Fogaras, 1906. május hó 3-án.

A kir. járásbíróóság mint tlkvi hatóság.

Bedó,
kir. albiró.

2-3

7-32

Susten!

Wer diesen nicht beachtet, verfürndigt sich am eigenen Leibe!

Kaiser's
Brust-Caramellen
mit den 3 Tannen.

Ärztlich erprobt u. empfohlen gegen Husten, Heiserkeit, Katarrh, Verschleimung und Rauchenkatarrh.

4512 not. begl. Zeugnisse beweisen, daß sie halten, was sie versprechen.

Paß. 20 u. 40 Heller bei
F. P. Hermann Apotheker in Fogaras.

„Drei Eichenbräu.“

Nevezett sörnek fogarasi

főraktára:

WOLFF M. örökösénél (Mexikó.)

10 üveg vételnél 1 üveg 28 fillér.

Osztálysorsjegyek

Kaphatók:

Thierfeld Dávid könyvkereskedésében.

Fogaras.

Huzás már május hó 23-án és 25-én.

1/1 sorsjegy 1/2 sorsjegy 1/4 sorsjegy 1/8 sorsjegy

12 kor. 6 kor. 3 kor. 1.50 kor.

Villamos berendezések!

Városok, kastélyok, szállodák, malmok, magánházak és gyárak berendezése

világításra és erőátvitelre.

Speciálitás: önálló kis telepek (elektrogének). Csekély befektetéssel mindenkinek lehet villamos világítása. Motorok benzin, gáz stb.-re. Üzembiztos, tartós, kevés kezelést igénylő, legolcsóbb gépek.

Fejér és Schmidt,

9-11 BUDAPEST,

Eötvös-tér. 2. szám.

A fogarasi főtéren levő

„Lauritsch“ szálloda

az összes hozzátartozó szobákkal és a nagyteremmel f. (vi) szep. hó 15-től

bérbe adatik.

Bővebb értekezés a tulajdonosnál:

Lauritsch Manó örökösénél.

6-8

Mindennemű fényképészeti cikkek

legjutányosabb áron

kaphatók:

Thierfeld Dávid

könyvkereskedésében,
FOGARASON.

Hirdetéseket felvesz a lapkiadóhivatala.

74
kötöttetés,
6
állami érem!

10,000
motór a legtelje-
sebb megelé-
zésre szállítva.

Drezdai motógyár r.-t.

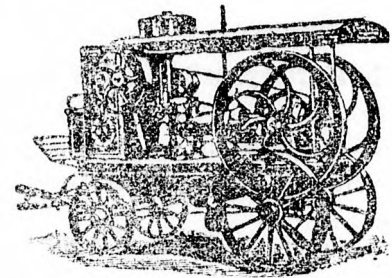
fióktelepe:

GELLÉRT IGNÁC és TÁRSA

Budapest, VI., Teréz-körút 41. szám.

Telefon 12-91.

BENZINMOTÓROK, légszszemotórok, nyersolajmotórok, szesz- (spiritus) motórok, acetylen-motórok. BENZINLOKOMOBILOK CSÉPLÉSRE.

Fontos újdonság! SZIVÓGÁZ-MOTÓROK a legmodernebb és legteljesebb, beigazoltan a legolcsóbb üzemet nyújtó erőgépek. A drezdai szivógázmotór faszénrel is kitűnően dolgozik.

A drezdai motór világszerte elismerten a legkötűnőbb gyártmány. Kipróbált tökéletes szerkezet. Válogatott legjobb anyagból a legszolidabban és legpontosabban készítve.

Tartós! Sok évi használat után sem szorul reparatúrára. Feltétlenül üzembiztos. Kezelése rendkívül egyszerű. Az üzembiztos a legelőnyösebbek.

Drezdai motorok üzembiztos tekintetűk számtalan iparvállalatban és uradalmak gazdasági üzemeinél: malmokban, téglagyárakban, fűmunkálásnál, faaprításnál, vízemelő (szivattu) telepeken, gazdasági takarmány-kamarákban, tejgazdaságokban, cséplésnél stb. stb.

Teljes üzembiztos berendezések (malmok, gazdasági üzemek, közlőmű-szerkezetek stb.) szakszerű szállítása.

Felvilágosítások és költségtervezetek készíttéssel adatk. 8-10

Legmesszebb menő jótállás! Kedvező fizetési feltételek!

Thierfeld Dávid

KÖNYV-, ZENEMŰ- ÉS PAPIRKERESKEDÉSE
Fogaras.

Ajánlja a következő, szinte új állapotban, diszkótésben levő könyveket 40% árengedménnyel:

Csokonai V. Mihály összes művei.
Arany János: János király;
Arany János: Szent-Iván éji álom.
Kiss József: összes költeményei.
Petőfi Sándor: összes költeményei.
Verne Gyula: összes munkái.

Mindennemű könyvek jutányos áron kaphatók.

Bármely mű eredeti árában beszerezhető.

Egyetemes regénytárból igen sok jó válogatott regény, továbbá a híres Klasszikus Arany biblia Vasary Kólos hercegprimás leírásával, 2 nagy diszpéldány Ó- és Új testamentum, egész új, bolti ára K 300, most megkapható részletfizetésre 120 K.-ért.

A most megjelenésben levő Kossuth Lajos összes munkáira előfizetések 5 koronás havi részletekben elfogadtatnak.